

Escullo un mot

Gabriel Guasch

Paratges

Arola Editors 2009

Des que conec la seva poesia que ho penso: Gabriel Guasch és un poeta que realment sap escollir els mots, que ha arribat a “endinsar-se al clos que els delimita”. En els versos de *Conversa fora de context* de què ara em serveixo per començar aquest article, ell diu que ho intenta, i jo estic convençuda que ho aconsegueix, que arriba a palpar amb les mans les parets de les paraules, a saber-ne l'alçada i la fondària dels racons. És el que el converteix en un poeta dels grans, en un dels que mereix ser llegit i rellegit al llarg del temps.

Ara que la Institució de les Lletres Catalanes està fent una enquesta entre escriptors i especialistes per tal de fer visible el consens sobre les grans obres i autors del patrimoni literari català, ara és el moment de reivindicar noms com el de Gabriel Guasch; en les meves respostes el seu nom hi serà, perquè, més enllà de reclamar una equanimitat territorial, l'entenc com un arquitecte poètic totalment desconegut que és, però, al mateix nivell d'un Joan Brossa, per exemple. I la tria de l'exemple no és aleatòria, sinó que, com Brossa, Biel Guasch ha estat poeta visual i comparteix amb ell aquest sentit arquitectònic dels versos, un concepte del poema basat en l'ús exacte de les paraules, sense considerar que formalment n'hi hagi d'inadequades o de més idònies per a aquest gènere, i que atén, doncs, únicament la precisió, el significat que contenen. La dels dos és una escriptura en què gairebé es pot tocar el perfil de les lletres en relleu, que explora, per tant, els límits del mot, i que exalta la capacitat que tenen de concretar i d'emmarcar la vida dintre del full.

Inscrit en el paradigma que instaura Heidegger, d'acord amb tot el que he dit, Guasch sap que l'ull amb què mirem el món és lingüístic i el respecte que mostra pel llenguatge és absolut, no podia ser d'altra manera: “Quan dic el mot, / no faig sinó el compendi / de tot el que ara sóc per descendència.” Però, com a bon investigador de les fronteres lingüístiques també entén que “els ulls només poden citar” i que més enllà del que poden anomenar “no saben més / i posen, pel voltant, blanc”. I precisament els *Paratges* que donen nom al darrer llibre del

poeta i que motiven aquest article són sempre, igualment, espais de text; tant els que vénen de la memòria, passejant pel poble, com els que es creen a l'ombra de la cambra, de casa estant, són la descripció que permet la lletra, una mesura que inclou certesa i dubte.

Paratges és un llibre amb poemes molt rics d'imatges, plens d'elements naturals descrits amb adjectius precisos i abundants. Quan l'acabes, tens la sensació d'haver-te submergit en el bosc que conforma el temps del poeta. I, al meu entendre, hi ha sempre aquest eix que el travessa, el d'aquest goig que Biel Guasch ha sentit sempre "per desxifrar la cabuda dels mots" i, alhora, el de la "por de l'hermetisme que continguin"; en definitiva, la consciència que les paraules creen i modifiquen les realitats, però que una part de la veritat s'escapa de la mesura ("l'amor / no el trobarem escrit. // És voluntat / madura de silenci").

Aquesta reflexió que s'entreu al llarg dels versos evoluciona al final del llibre, quan el poeta entén que els límits dels mots que tant vol abastar no li han d'encongir el món i convertir-se en un reflex que l'enlluerni i no el deixi mirar a través del vidre. Guasch, doncs, tanca el camí amb un capítol revelador, en què ens insta a situar-nos als marges del text, en el blanc i en el silenci, i a observar les coses, el gestos i la gent per anar sempre més enllà: tal com ell diu, "seguint la guia del ressò, / estenem perspectiva."

ROSA COMES

Publicat al diari *El Punt* el 19 d'abril de 2010

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/-/-/157547.html>